

"TABOR" izhaja vsak dan, razen nedelje in praznikov, ob 12. uri zjutraj. Redna cena je 100 denarjev, polletna 2.800, letna 5.600. Posamezne številke stanejo 10 denarjev. Vse naročila sprejema in pošilja redakcija. Naročila se posiljujejo na: "TABOR", Maribor, Jurčičeva ulica 10, I. nadstropje.

Naročila se posiljujejo na: "TABOR", Maribor, Jurčičeva ulica 10, I. nadstropje.

TABOR

"TABOR" izhaja vsak dan, razen nedelje in praznikov, ob 12. uri zjutraj. Redna cena je 100 denarjev, polletna 2.800, letna 5.600. Posamezne številke stanejo 10 denarjev. Vse naročila sprejema in pošilja redakcija. Naročila se posiljujejo na: "TABOR", Maribor, Jurčičeva ulica 10, I. nadstropje.

Naročila se posiljujejo na: "TABOR", Maribor, Jurčičeva ulica 10, I. nadstropje.

Leto: II.

Maribor, sobota 1. oktobra 1921.

Številka: 221.

Razvoj političnega življenja na Češkoslovaškem.

Maribor, 30. septembra.

Češkoslovaška republika je dobila novo vladno. Več tednov so se stranke pogajale za parlamentarno vladno. Nastopale so težkoče načelnega in osebnega značaja. Kakor povsod, tako so se tudi na Češkem ojačala razredna nasprotja. Socijalisti, agrarci in meščanske stranke so se borili za politično prvenstvo. Prvo vladno pod vodstvom dr. K. Kramáře je izvolila revolucionarna narodna skupščina. Dne 9. julija 1919 je nastopila prva Tusarjeva vlada, v kateri so se ojačili socijalni demokrati in agrarci. Izza splošnih volitev v Narodno skupščino se je Tusarjeva vlada temeljito preobnavljala. Večino so dobili socijalni demokrati. To je vzbudilo odpor v meščanskih slojih, proti katerim je skušala nova vlada uveljaviti svojo moč. Tudi agrarci niso bili zadovoljni s socijalističnimi ministri. Razmere so se vedno bolj zapletale. Na zunaj je republika dobila trdne meje in uživala vedno več ugleda v inozemstvu. Doma pa je rasla draginja; vkljub socijalistični vladni večini je bilo največ nezadovoljstva med delavstvom. Stavka je sledila stavki. V vladnem taboru se je pojavil popolni razkroj. V skupščini so socijalni demokrati glasovali proti agrarcem in obratno. Med delavstvom so triumfirali komunisti, ki so nastopali z običajnimi izrazi o komunističnem paradižu ter hkrati spretno izrabljali napačne vladajoče "socijalske" stranke. Strankarski boj se je razvil in ogrožal državne interese. Posebno se je to opazovalo na Slovaškem, kjer je igral veliko vlogo nacionalni in verski moment. Sile razredne koalicije je pokazal svojo nesposobnost za vodstvo države v teh odgovornih časih. Navsezadnje so se stranke same naveličale brezuspešne strankarske borbe. Zelja po močni, strokovnjski vladi, ki bi delala, ne pa samo politizirala, je bila vedno očitnejša. Tako je 15. sept. lanskega leta prevzel vlado uradniški kabinet, v katerem sta ostala samo dva parlamentarca: dr. Beneš in dr. Engliš; prvi kot zunanji minister, drugi kot finančni strokovnjak. Ministrsko predsedstvo je prevzel poprejšnji šef politične uprave na Moravskem Jan Černý. Ta vlada je mnogo doprinesla k politični in gospodarski konsolidaciji republike. Njeno res strokovnjsko delo je pokazalo blagodejen vpliv, tako v skupščini kakor v upravi in vsem javnem življenju. Strankarska nasprotja so začela izgubljati svoj preostri ton. Osobito je napredovala industrija, o čemer pričajo sejmi v Bratislavi in Pragi. Tudi na Slovaškem se je prvotno zelo napeti položaj znatno ublažil. Državotvorne stranke so se jatile, komunistični delirij je popustel. Na Slovaškem je prišla komunistična levica v brezpomembno manjšino. Med slovaškimi ljudmi in krščanskimi socijanci, ki so bili zagriženi madžaroni, je prišlo do razkola. Vodja ljudcev, pater Andrej Hlinka, ki je 1. 1919 s poljskim potnim listom potoval v Pariz in zahteval popolno ločitev Slovaške od Češke, je v zadnjem času postal več patriotski izjav, v katerih naglašal narodno jedinstvo in zvestobo do republike. Pred par dnevi je v lepem govoru pozdravil prezidenta Masaryka na slovaških tleh. Težkoče so delali samo Nemci, ki vodijo — kakor znano — ves čas abstenenčno politiko. Nemci, ki se še vedno opajajo z blodnimi sanjami o povratku starega nemškega režima v Srednji Evropi, molijo načeloma konsolidacijo mlade republike, dejavno uživajo v njej najdalekosežnejše politične pravice. Nemški politiki so od-

Odgovor Madžarski na ultimat.

LDU Beograd, 28. sept. Presburo z umom z Avstrijo glede Zaprane Madžarske, da pa bo vsekakor izvršila odločbo zaveznikov.

Burška neodvisna država.

LDU Dunaj, 30. septembra. "Neue freie Presse" poroča iz Budimpešte od včeraj: Kakor se je tu izvedelo pozno na večer, se je včeraj, v sredo zvečer, izdala proglasitev samostojne zapadno-madžarske države. Pod vodstvom Stefana Friedricha stoječi deželni brambni svet je zdal proklamacijo, v kateri se glasi: Radi miru, ki nam ga je vsilila ententa, je bila Madžarska prisiljena,

odpovedati se izvrševanju vladarskih pravic v zapadni Madžarski. Sedaj je prevzel deželnoobrambni svet imperij nad zapadno Madžarsko in bo upravljal deželo s samostojno vlado. Stari uradniki ostanejo na svojih mestih in bodo vršili dalje svoje delo za Boga, kralja in domovino. Vsakdo naj vrši svojo dolžnost!

Razorožitveno delo Zveze narodov

LDU Ženeva, 29. sept. (Svic. brz. ag.) Tretja komisija je z malimi izpremembami sprejela poročilo o razorožitvi. Poročilo povdarja, da se brez Zedinjenih držav splošna razorožitev v Nemčiji in Rusiji ne more izvesti in da velika pomorska sila Zedinjenih držav onemogočuje omejitve oboroževanja na morju.

Res je, da se v Nemčiji dela na razorožitev in da ruska vojska ne tvori nevarnosti za pravilno izvežbano evropsko armado. Sedaj je čas, da mešana komisija Zveze narodov predloži narodom konkretne predloge in da se podvzame v prid razorožitve obsirna propaganda.

Zasedanje zakonodajnega odbora.

LDU Beograd, 29. septembra. Prvi predsednik zakonodajnega odbora dr. Popović je danes otvoril sejo ob 10.30 uri. Predstani so bili zakonski pogoji o centralni upravi, državnem svetu in upravnih sodiščih. Radikalec Ljuba Jovanović je predlagal, da se zbere ožji odbor, ki naj preuči te predloge in potem poroča plenumu. Ta predlog se je sprejel. Potem pa je odbor prešel na vprašanje o načini, kje naj se zakonski predlogi vlagajo. V tem vprašanju se je razvila obsirna razprava, ali je pravilno, da vlada predlaga zakonske predloge preko narodne skupščine odboru, ali da jih izroča najprej plenumu seje skupščine in da jih ta potem pošlje preko predsedništva odboru. Radikalec Ljuba Jovanović in zemljoradnik Jovan Jovanović sta ostala pri svojem prejšnjem mnenju, da se morajo predlogi pošiljati narodni skupščini. Radikalec Rajković se protivi temu mnenju. On misli, da se morajo zakonski predlogi izročiti zakonodajnemu odboru. Dr. Dulibič (Jugoslovanski klub) vstraja pri svojem prejšnjem mnenju in pravi, da se mora polagati posebna važnost na to, da morajo vsi važnejši zakonski predlogi, ki se izročajo odboru, biti poprej znani vsei skupščini. Dr. Šimrak se pridružuje mnenju dr. Dulibiča. Radikalec Miladinović govori za direktno predlaganje zakonskih predlogov zakonodajnemu odboru.

Podpredsednik dr. Popović predlaga, da naj ožji odbor, ki bo imel pretresati gorjenje predloge, stavi tudi predlog o tem vprašanju. Odbor je z večino glasov sprejel, da je ta skrajšani postopek, kar se tiče vlaganja zakonskih predlogov, na mestu. Nato se je izvolil ožji odbor za vlaganje zakonskih predlogov, v katerega so bili izvoljeni radikalec Ljuba Jovanović, Milorad Vujičić in dr. Voja Veljković; od demokratov dr. Gregor Žerjav, od SKS Josip Drofenik, od muslimanov Fehim Kurbegović, od jugoslovenkega kluba dr. Dulibič, od socialnih demokratov Nedeljko Divac in od zemljoradnikov Jovan Jovanović. Poslanec Kurbegović je zahteval v imenu muslimanskega kluba, da naj zakonodajni odbor odgodi svoje seje do 10. oktobra, ker bo muslimanska organizacija imela svoje lastno konferenco v Sarajevu. Ta predlog je bil po daljši razpravi odklonjen, nakar je predsednik zaključil sejo in odredil prihodnjo za jutri dopoldne ob 9. uri. Na jutrišnji seji se bo razpravljalo o predlogu Ljube Jovanovića glede načina overavanja odborovih sklepov in o eventualni izvolitvi drugega člana za overavanje ter kot druga točka poročilo 5. odseka o zakonskih predlogih ministrstev za promet, poljedelstvo, javne zgradbe in agrarno reformo.

Amerikanci zapustili naše morje.

TIP Beograd, 29. septembra. Iz Splita poročajo, da je ameriški torpedni rušilec 355 včeraj popoldan zapustil tamkajšnjo luko. Pri odhodu ga je pozdravila italijanska vojna ladja "Ribotti" z razvešenjem ameriške zastave. S tem je zapustila zadnja ameriška ladja naše morje. Ameriško brodovje se sedaj koncentrirja v Carigradu, odkoder bo odplulo domov.

Kraljevo zdravstveno stanje.

TIP Beograd, 29. septembra. Vlada je dobila iz Pariza obvestilo, da se je zdravstveno stanje N. Vel. kralja Aleksandra tako zboljšalo, da se je že lahko peljal na izprehod.

Dalmacija proti ribolovski pogodbi.

LDU Beograd, 29. septembra. Se vedno prihajajo vladni Beograd pritožbe od raznih občin v Dalmaciji, ki protestirajo proti sklenjeni pogodbi o ribolovu z Italijo.

Konferenca zastopnikov zveze kopališč.

LDU Beograd, 29. septembra. Ministrstvo za narodno zdravje je sklicalo konferenco zastopnikov zveze kopališč in zdravilišč za 10. oktober. Na tej konferenci bodo razpravljali o zakonskem načrtu glede kopališč, ki se bo predložil zakonodajnemu odboru.

Amerika in mir z Nemčijo.

LDU London, 29. sept. "Daily Telegraph" javlja iz Newyorka, da narašča opozicija demokratov zoper poseben mir z Nemčijo in da obstoja možnost, da republikanci v senatu ne bodo mogli zagotoviti 2/3 večine, ki je potrebna za ratifikacijo mirovne pogodbe.

Škof Jeglič pri Pribečeviču.

TIP Beograd, 29. septembra. Danes sta bila pri ministru Pribečeviču djakovski škof Akšamović ter ljubljanski škof Jeglič.

klonili prezidentovo vabilo k neobveznemu razgovoru o političnih vprašanjih, vabilo, ki se mu je odzval celo zastopnik Madžarov.

V vsem češkoslovaškem javnem življenju so se polegli vzburjeni valovi in danes se problemi, ki jih ima pred seboj vlada, promatrajo mirneje in treznejše. Delavski razred je spoznal, da s pretiranim radikalizmom škoduje svojim življenjskim interesom; agrarci so uvideli, da je pametni sporazum med producenti in konzumenti le v korist poljedelski produkciji; meščanski sloji pa so se sprijaznili z nujnostjo široke socialne zakonodaje. Tako so se utrla tla kompromisu med političnimi skupinami. Uradniška vlada je ta proces pospešila s tem, da je sklicala pet strank k skupnim posvetovanjem. Tako se je sestavila tzv. "petka", ki je pripravljala delovni program za bodočo parlamentarno vladno.

Podlaga tega programa je: sporazum med vsemi udeleženi strankami. Ne nadglasovanje, ne prvenstvo, temveč kompromis in solidarnost v korist naroda in države. Vse stranke se zaveda, kakšne slabe posledice je rodilo strankarsko kričaštvo. — Te izkušnje so danes najsigurnejše jamstvo, da naravna nasprotja med političnimi strankami ne bodo prestopila one črte, kjer bi škodovala interesom države in naroda. Kakor je bila tekom treh parlamentarnih let obsojena razredna borba in dokazana nujnost, da se razredi sporazumejo za vzajemno delo v korist celoti, tako je bilo obsojeno tudi ortotoksno strankarstvo, ki je v svoji slepi strasti pozabilo na interese vsega naroda in cele države. Da je prišlo do tega spoznanja in da se strankarski kompromisi v delu za državo pravilno ocenjujejo, to je le nov dokaz za kulturno višino češkoslovaškega naroda.

Ko se je mlada republika prepirala, da ji je bila vlada uradnikov-strokovnjakov koristnejša, kakor parlamentarna vlada, ki ni poznala kompromisov, ampak je s svojim strankarskim radikalizmom demoralizirala javnost in izpodkopavala državno avtoriteto, je krenila na pot počasnega ozdravljenja. Sedanja parlamentarna vlada, ki se je sestavila na podlagi kompromisnega delovnega programa, je pojav tega ozdravljenja.

V novi vladi so zastopani socijalni demokrati s 3 ministri (dr. Derer, Habrman in Srba); klub republikanske stranke češkoslov. dežele (agrarci) s 3 ministri (Stanek, Udržal, dr. Srobar); narodni socijalisti s 3 ministri (dr. Beneš, Tučný, dr. Vrbensky); ljudska stranka z 2 ministroma (Sramek, dr. Dolansky) in stranka narodne demokracije z 1 ministrom (inž. Novak). Trije ministri so uradniki: Černý, Novak in dr. Mičura.

Zanimivo je, da je vstopila v vlado tudi klerikalna stranka. Na Češkem se je izvršil važni kulturni preobrat. Ustanovila se je narodna cerkev; odpad od katoliške cerkve je bil na dnevnem redu. Narodna skupščina se je izrekla za ločitev cerkve od države. Ta ločitev se bo tudi izvedla, ker je za njo parlamentarna večina enako kakor prezident Masaryk. Kulturni boj, ki se je razdivjal na Češkem, je škodoval interesom cerkve in interesom republike. To valovanje se je sedaj nekoliko umirilo. Katoliški krogi spoznavajo, da se z glavo ne more skozi zid in da so neizvršljive njihove težnje po nadvladi v državi. Katoliška cerkev ni in ne bo državna cerkev. Njena skrb mora biti posvečena temu, da zaščiti svoje interese, ki jih ima kot verska družba. Ljudska stranka, ki zastopa politični program katoliške cerkve, se ne udaja več brezplodnim sanjam o vzpostavitvi prejšnjega kultur-

tega stanja, ampak se oprijema realnega političnega dela in radi tega vstopa v vlado. Država nima namena pobijati verstva in se postavljati za to ali ono cerkvo, temveč hoče živeti v miru z vsemi cerkvami ter jim omogočiti religiozno delo, varujoč le svobodo in neodvisnost tako države kakor slehnega državljan. Sedanji železniški minister bogoslovni profesor dr. Sramek je ravnokar odpotoval v Rim, da se posvetuje s papežem in njegovo kurijo o taktiki svoje stranke. Pričakujejo, da bo papež privolil v mirno in sporazumno ločitev cerkve od države. Vzlic temu bo tudi katolikom omogočeno delo v upravi države. Češki svobodomiselniki listi pozdravljajo s simpatijami lojalnost ljudske stranke in njeno sodelovanje na vladi.

Nemci tudi tokrat vztrajajo pri svoji politični taktiki. Razvoj političnega življenja bo šel mirno preko njih. Češko-slovaška republika se vedno bolj konsolidira; tok razvoja se izravna tako na zunan kot na znotraj. Narod je zdrav, svobodoluben, napreden. Diči ga delavnost in podjetnost. Tako gre Češko-slovaška lepšim dnem naproti. Ni daleč čas, ko se bo ohladila tudi tevtonska jeza. Prihajajo dnevi resnega dela in blagor narodu, ki razumno, brez strasti in utopičnega radikalizma promatra svoje naloge v razvoju domačih in svetovnih razmer!

I-us.

Na južnih mejah.

Albanci so napadli naše meje. Na jugu, tam kjer se naša država odpisuje vplivu orijenta, se vodi dolgotrajna borba z narodom, ki je baje najstarejši narod Balkana, ostanek prvotnih balkanskih prebivalcev. Albanci so se ohranili na enem najnepristopnejših delov Balkana, težko pristopnih tako z morja kakor s kopnega. Skozi dolga stoletja so na tej zemlji kljubovali izpremembam časa in se borili za svoj materialni obstoj. Civilizacijo so jim vtisnili drugi narodi. Na jugu so jih pogrešili, večidel poturčili; nekateri rodovi so prešli na pravoslavlje in podlegli srbskemu vplivu, drugi so postali katoličani. (Slednji so politično najzavrednejši in so si ustanovili samostojno miriditsko republiko.) Narodne zavesti nimajo. Ljudska literatura je malenkostna. Kulturne, politične in socialne razmere so podobne onim v nekdanjem carstvu Abdula Hamida. Ze od časa balkanske vojne so Albanci v težki borbi za svoj obstoj. Odrezani od svojih bivših gospodarjev Turkov, so bili potisnjeni med tri močne države: Srbijo, Crno goro, Grčijo in Italijo. Evropa jim je prihitela na pomoč z odvisnim princem Wiedom, ki pa je moral kmalu pobrisati iz nedosojene kraljevine. Od albanskih veljakov je stal odločno na strani Srbije znani Essad paša, ki je bil lanskoro leto umorjen v Parizu. Od početka balkanske vojne do danes divja v tej deželi državljanska vojna. Rod vstaja proti rodu, plemu proti plemenu. Čez morje so pripluli Italijani in zasedli Valono ter nekatere druge točke na albanski obali. Od juga so segali Grki, na severu in vzhodu se je gibala naša država. Albanske meje so bile sicer določene in albanska vlada, ki se je medtem sestavila v Tirani, mednarodno priznana, toda v deželi sami je vladala in še vlada popolna anarhija. V obmejnih krajih se je razpasla hajdučija. Ljudje, ki nikdar niso poznali evropske vlade in dobre uprave, so smatrali, da je vse dovoljeno, kar doseže moč njihovega handžara. Zbirale so se močne tolpe, ki so hodile ropat preko demarkacijske črte na naše ozemlje. Te razmere so izkoriščali tudi naši zahrbitni „prijatelji“ Italijani in skušali napeljati vodo na svoj mlin. Italijanski agentje so hujšali Albance proti naši državi, zlasti še katoliško in mohamedansko prebivalstvo. Naša država je imela polne roke dela, da je zavarovala Kosovo polje, Metohijo in druge dele obmejne ozemlja pred roparskimi pohodi Albancev. Istočasno se je naše zunanje ministrstvo potegovalo za izpremembo jugoslov.-albanske meje. Po nekaterih vesteh so naše čete zasedle v varstvo sedanje demarkacijske črte par važnejših točk na albanskih tleh. Tiranska vlada je s pomočjo Italijanov vložila

pri Zvezi narodov obširno spomenico, v kateri obtožuje pred vsem svetom jugoslov. državo, da ogroža neodvisnost Albanije. Ta spomenica je pisana v tako drznem tonu, da se na prvi pogled spozna italijanske prste. Dasiravno so Italijani zasedli najvažnejše točke albanske obale in dasiravno hočejo Grki anektirati cele pokrajine v južni Albaniji, so vendar — Jugoslovenci edini sovražniki „svobodne“ Albanije in krivci vse anarhije v tej nesrečni državi! Priznati pa je treba, da so se na naši strani res zagrešile napake in da je ministrstvo za zunanje zadeve, v katerem je imel glavno besedo znani g. Tiča Popović, namenoma pokrivalo čez albansko vprašanje tajinstveno kopreno, tako da je ital. zamotana zadeva postala v oči javnosti le še bolj zapredena.

Zveza narodov je minule dni razpravljala o albanskem vprašanju. Naš delegat je v obširnem govoru zastopal stališče naše države. Zgodilo se je, da je tudi nasproti Albancem — Jugoslavija pravdo izgubila. Prodrlo je italijansko stališče, za katerega so se zavzeli tudi Angleži. Istočasno, ko italijanski zastopnik v Beogradu, Manzoni, govori o sporazumu med Jugoslovijo in Italijo, nas oficijelna Italija napada na albanskih mejah in oborožuje Albance proti nam! Albanski delegat Fran Noli je sporočil pred par dnevi Zvezi narodov, da se Albanija nahaja v vojnem stanju s kraljevino SHS, ker so jo njene čete napadle. Te dni so se raznesle vesti o prvih velikih spopadih na jugoslovensko-albanski meji pri Crnem Drinu in nekaterih drugih točkah. Angleški in Francoski tisk že piše o novi balkanski vojni. Nekateri vedo povedati, da stoji za to akcijo tudi bolgarski komitaši. Tako bi se na dolgi črti od Jadranskega do Egejskega morja ustvarila proti naši državi fronta sovražnih plemen, nahajanih od naših zunanjih sovražnikov. Zaenkrat ni poudariti verjetni vestem o tako dalekosežni akciji. Videli pa bomo, kako se bodo razvijali neprijetni dogodki ob naših južnih mejah.

Notranja in zunanja politika.

Habsburško rovarjenje v Ukrajini. Habsburška propaganda se ne širi samo na Madžarskem in v Avstriji, temveč skušajo prodreti tudi na sever in vzhod; v to svrhu so si izbrali nove slovanske države: Poljsko in Ukrajino. Časopisje je že večkrat omenjalo, da se trudi sin bivšega nadvojvode Karla Stefana, Viljem Habsburški napraviti v Ukrajini razpoloženje za svoje načrte. Na Poljskem ni imel sreče. Vsled tega skuša v Ukrajini. Pod pseudonymom „Vasilij Višivanin“ že pripravlja, kakor se govori v dunajskih ukrajinskih krogih, novo vlado za slučaj, da propade sovjetska vlada. Ta njegova vlada je tako-le sestavljena: minister za pravosodje Andrijevski, minister za vere Lotocki, zakonodajna Peletecki, vojni minister general Sikler in za uk. Puteška. Dozdevno podpira Habsburg-Višivanina zelo izdatno hetman Skoropackij. Tako vsaj poroča komunistična ukrajinska „Naša pravda“, ki pravi, da je vpliv Petljura znatno padel. Njemu slede samo še republikanci; večina ukrajinskih emigrantov je prešla na stran Skoropackija in Habsburg-Višivanina. Radi tega išče Petljura novih zaveznikov. Centrum protiboljševiške propagande se je prelozil iz Poljske v Romunijo. Tam delujejo ruski in ukrajinski monarhisti s pomočjo Francozov na rusko-ukrajinskem zblizanju. Iz teh poročil sledi, da so Habsburgovci po vsej srednji Evropi pridno na delu in jih gotove stranke ne samo trpe, temveč tudi še podpirajo.

Gospodarske sankcije v Nemčiji. ukinjene. Ministrski predsednik Briand, kot predsednik vrhovnega sveta je predal nemškemu poslaniku dr. Mayerju noto, s katero mu sporoča, da se gospodarske sankcije v Nemčiji s 30. septembrom ukinejo.

Nadzorstvo Nemčije. Ministrski predsednik Briand je naznanil ministrskemu svetu, da je Nemčija sprejela vse pogoje, ki so jih stavili zavezniki glede ustanovitve kontrole ob Renu po ukinitju gospodarskih sankcij.

Iz jugoslov. kasarne. Pod tem naslovom prinašajo klerikalni listi prikrite napade na našo armado. Pišejo o nerednostih, ki se baje dogajajo pri vojski upravi, kakor da bi bila kje na svetu „idealna“ armada. Gotovo je, da ima vsak državljani pravico kritizirati v mejah zakonov. Klerikalcem pa ne gre toliko za kritiko (ali so bile razmere v armadi boljše, ko je sedel v vladi dr. Korošec in drugi ministri Ljudske stranke?) kolikor za dosego trenutnih političnih ciljev. Ti cilji pa so: zanesiti med ljudstvo kar največje nezadovoljstvo, vzeti sedanji vladi ves ugled in avtoriteto. Zato njihovi napadi na armado vedno končajo z istim rešenom: centralizem! Kolikor se spominjamo, niso nikdar v Avstriji prinašali rubrike „Iz avstrijske kasarne“. Kdo bi si takrat drznil dvigniti svoj glas proti c. kr. armadi? Danes v „reakcionarni“ državi pa udrihajo po vojski in jo smešijo z besedo „kasarna“. Ne gre zato, so-li pritožbe upravičene ali ne. Če so upravičene in resnične, naj se predložijo merodajnim oblastvom ali pa na taktičen način spravijo v javnost. Toda skrajno netaktno je, da se vojsko, ki v teh resnih časih štiti našo državo popolnoma brez potrebe spravila v dnevno politično borbo in z njo uganja demagoške poskuse!

Italija uvideva. Italijanski list „Emanzipazione“ obsoja v svojem članku kampanjo fašistov napram Slovincem, kakor tudi Slovencev napram Italijanom v Trstu, ki vsled tega propada. Temu naj se napravi konec in odstrani politika, ki povzroča samo sovraštvo med obema državama oziroma narodoma. Italija, piše list, bi v slučaju vojne z Jugoslovijo ne imela nobenega dobička, nasprotno pa bi se število Jugoslovancev v Italiji (?) še bolj pomnožilo. H koncu poziva list Slovence v Julijski Benečiji k spravi, češ le tako bodo koristili civilizaciji in kulturi.

Mir na vzhodu. Kakor poroča „Morningpost“, prideta v približno štirinajstih dneh Gunnar in Baltazzi v London, kjer bosta razpravljala o sklepanju miru na vzhodu.

Angleško-italijanski sporazum glede Albanije. „Jutranji List“ poroča iz Londona, da je bil v ponedeljek podpisan angleško-italijanski sporazum glede Albanije. Obe državi priznavata samostalnost Albanije; rešitev vseh vprašanih, ki se tičejo Albanije, pa prepuščata Zvezi narodov. V slučaju, da bi se Zvezi narodov ne posrečilo zaščititi samostalnosti Albanije, si pridržujeta Anglija in Italija pravico skupne intervencije. Atenski listi prinašajo vest, da Italija zelo naglo utrjuje otok Saseno. Na otoku dela pri utrditvah 400 vojakov in 100 civilnih delavcev.

Prisilne mere napram Madžarski. Rok ultimata, ki ga je stavila antanta Madžarski za izpraznitev Avstrije priznane ozemlja, poteče dne 3. oktobra. V slučaju, da Madžarska do tega roka ne izpolni stavljenih zahtev, odnosno določb trianonske mirovne pogodbe, se bodo podvzele prisilne mere. Te prisilne mere obsegajo popolno ustavitve železniškega, parobrodnega, poštnega, brzojavnega in telefoničnega prometa.

Avstrija proti. Zvezni kancler Schöberl je v odboru za zunanje zadeve odločno izjavil, da stoji avstrijska vlada na bazi antantnih odredb, ter zahteva, da se na podlagi tega reši tudi zapadnoogrsko vprašanje. Če bi pustila antanta Avstrijo na cedlu, bi bil prisiljen odstopiti, s čemer bi napravil pot novi vladi. Tej pa bi ne preostajalo nič drugega, kakor da priključi Avstrijo Nemčiji. Če prisodi antanta Oedenburg Madžarski, prekrši s tem sama trianonsko mirovno pogodbo ter odstrani na ta način zadnjo zapreko priključitve k Nemčiji.

Zanimivosti.

Napoleonova prva ljubezen. — Zaljubljeni osel. — Star ženitovanjski običaj. — Zene zamorcev.

V tužnih dneh na otoku sv. Helene je razmišljal Napoleon o svoji mladosti ter pripovedoval stražnikom, ki so ga stražili razne doživljaje. Med drugim je pripovedoval tudi o svoji prvi ljubezni. Kot mlad poročnik je stanoval v Valenciji pri neki gospe Colombier ter se kmalu zaljubil v njeno hčerko Karolino. Srečo svoje prve ljubezni sta živela v tem, da sta skupaj zobala črešnje. Toda usoda ju je kmalu ločila. Karolina se je pozneje o-

z nekim Napoleonovim tovarišem, Napoleonom čez pet let zopet videl. Minula že vsa ljubezen, kljub je ni nikdar pozabil. Kot cesar je val za dvorno damo svoje majovzdignil njenega moža, ki je bil po državno službo, za barona. Čez 25 let jo je zopet enkrat srečal v Italiji, a bil je popolnoma razočaran. Nekdaj krasna devojka je postala stara uvela žena.

Danski cirkus Mandolik je nedavno izgubil osla Romea, ki je celih 12 let spadal med njegove najlepše živali. Osel je občutil veliko naklonjenost k neki kobili, napram kateri se je vedno obnašal zelo prijateljsko. Vedno, kadarkoli je kobila šla k predstavi, je začel osel upiti, kakor da bi ga zbadaš z nožem. Gotovo se je bal za svojo prijateljico. Najbolj zadovoljno pa se je držal takrat, ko je bila kobilica v njegovi bližini. Prišla pa je doba ločitve. Ravnatelj je prodal drugemu cirkusu nekoliko konj in med drugimi tudi prijateljico našega Romea. Ko je osel zvedel, da se ne vrne nikdar več, je postal melanholičen. Ni maral več jesti, in očitno v samomorilnem namenu butal ob steno. Živinozdravnik, katerega so poklicali, je samo skomignil z rameni, ko je slišal zaljubljeno povest, in priporočal, naj dajo oslu za soseda drugega konja. Toda tudi to ni pomagalo. Nesrečni osel ni mogel pozabiti svoje ljubezni in si je nekega lepega dne razbil glavo ob steno. Če je ta vest o zaljubljenem oslu resnična, ne vemo. Ni pa nobenega poudara, da bi oslu odrekli zmožnost nesrečno ljubezni. Sicer pa imamo tudi mi žalostno zaljubljeno historijo: »Naš maček je ljubo imel...«, ki konča na enako žalosten način.

V neki francoski pokrajini je bil običaj, da je ženin dal nevesti po poroki zausnik co z besedami: »Tak sem, če sem hud!« nato pa poljubil, rekoč: »A tak sem, če sem dober!« Zgodilo pa se je, da si je neki Francoz iz teh krajev vzel Nemko za ženo, kateri ta običaj ni bil znan. Ko jo je najprej po tem običaju udaril in nato poljubil, ga je nevesta udarila po nosu, da ga je oblila kri ter rekla: Takšna sem jaz, če sem dobra. Nato ga je pošteno premikastila ter mu izpulila nekaj las, češ: »Taka sem, če sem huda!« Od tega dogodka naprej je ta običaj izostal; češ stokrat pa se v poznejšem zakonskem življenju še danes ponavlja.

Zene zamorcev v Afriki ne uživajo take prostosti, kot žene pri nas. Zamorcem je žena samo predmet vztrajanja in trgovine ter jo smatrajo samo za delovno živino. Tudi najmanjši selski glavaš ima kar po 20 žen, katere kupi zelo poceni. Cene se odmerjajo po letih in zmožnostih, tako, da stane ena žena od 20 kokoši do 1 vola. Žena mora biti zamorcu vedno pokorna ter mora opravljati vsa, tudi najtežja dela. Nikdar nima pravice, sama izbirati moža. Navadno se za ročilo že ob rojstvu, mnogokrat že celo prej.

Dnevna kronika.

— Češko-jugoslovenski dan v Benešovem na Češkem. V soboto in nedeljo so se vršile v Benešovem na Češkem velike slavnosti v spomin skupnih bojev srbske vojske in češkoslovaških legij v Dobružji. Slavnost je priredila tamošnja sekcija češkoslov.-jugoslov. lige. Na številnih zborovanjih sta nastopala tudi naš poslanik-minister dr. Bogumil Vošnjak in vojni atačé Popović. Češko-slovaško vojsko je zastopal minister Narodne obrane gen. Husák in več visokih častnikov. Slavnosti v Benešovem so bile krasna manifestacija jugoslov.-češkoslov. vzajemnosti. Vsi govorniki so izražali željo, naj bi si bila oba naroda tako zvesta v obrambi svobode, kakor sta si bila zvesta v boju za svobodo.

— Tečaj za — rablje. Sovjetski listi naznanjajo, da je bili Moskvi otvorjen tečaj za „izvrševalce sodnijskih obsodb“, ali z drugo besedo — za rablje. K temu tečaju se sprejemajo agenti znane čezvračke. Tečaj ima muzej, laboratorij in anatomske kabinet. Vidite je, da bo v svobodni komunistični republiki treba še precej strokovno izvežbanih rabljev.

— **Pokojninsko zavarovanje.** Pokojninski zavod za nameščenice v Ljubljani, je razposlal že koncem avgusta službodajalcem obrazce s pozivom, naj na njih vsaj do 10. septembra naznanijo celokupne letne prejemke svojih nameščenic po stanju dne 1. julija t. l. Ker zavod teh podatkov v svrhu primernejše rešitve pokojninskega zavarovanja nujno potrebuje, opozarja tiste službodajalce, ki še do sedaj niso izpolnili svoje dolžnosti, še enkrat in zadnjikrat, naj pošljejo izpolnjene obrazce vsaj do 1. oktobra in sicer tudi tedaj, če so bili prejemki nameščenic dne 1. julija t. l. še vedno toliko, kot so bili dosedaj prijavljeni pri pokojninskem zavodu. Kakor se opazja, puščajo službodajalci pri mnogih nameščenicah, za katere je gotovo, da prejemajo poleg stalnih plač, doklad itd., tudi razne druge dogovorjene ali redno brez dogovora se ponavljajoče prejemke, kakor tantijeme, provizije, remuneracije, bilančne, božične in novoletne nagrade za čezurno delo, dotične rubrike prijavnih obrazcev kar prazne ali pa jih izpolnjujejo povsem nedoločeno, kakor n. pr.: nameščenec ima tudi pravico do 5 odst. čistega dobička podjetja. Če se ne ve natančno, koliko bodo ti prejemki letos znašali, naj se navede pri prejemkih, za katere je nameščenca zavarovana morda gotov najnižji znesek, ta znesek, sicer pa znesek, ki ga je prejel nameščenec v letih 1918, 1919, in 1920, oziroma v krajšem času, od kar služi pri sedanjem službodajalcu in prikoliko, koliko bodo ti prejemki znašali vsaj približno v letošnjem letu. Kdor v prijavi teh premenljivih prejemkov ni v celoti in resnično navedel, naj jih naznači »Pojninskemu zavodu« najpozneje do 1. oktobra naknadno v posebnem dopisu. Kdor v sedaj določenem zadnjem roku prijave ne bi vposlal ali spopolnil, tega bo naznanil zavod radi otežkočenja tako nujne preureditve pokojninskega vprašanja političnemu oblastvu s predloženjem, da ga po zakonu strogo kaznuje.

— **Iz Prekmurja.** Vkljub ostrejšemu nastopu naših oblasti se še vedno širijo med ljudstvom vznemirjajoče vesti. Iz Puconec nam poročajo, da na tamošnjih šoli služi učitelj, ki je zakrkljen madžaron. O tamošnjem trgovcu Bukviču (Bukviču) izveemo, da skriva prodaja Mikolovo »Domovino« in silno hujska proti Jugoslaviji. Baže vzdržuje tudi tajne zveze z Madžari. Opozarjamo oblasti, naj pazijo na tega moža. Napram takim in podobnim ljudem mora nehati vsak ozir. Narodni interes zahteva, da se jim onemogoči njihovo razdiralno delo.

— **Kongres proti spolnim boleznim v Pragi.** Dne 5. decembra t. l. se vrši v Pragi venerološki kongres za Vzhodno Evropo.

— **Sovjetski proračun.** Kakor poročata berlinski »Rul«, so ruski sovjetski finančniki končali proračun za leto 1921. Izdatki izkazujejo številko, kakršna se je dosedaj pojavljala samo v zvezdoznanskih računih. Stroški sovjetske Rusije so preračunani na 6 milijonov, 147 milijard, 698 milijonov rubljev, ali v številkah 6,147.698.000.000. Milijarda pomeni tukaj tisoč milijonov, milijarda tisoč milijard ali milijon milijonov. (N. L.).

— **Pomoč za ponesrečence vsled eksplozije v Oppau-u pri Ludwigs-hafenu.** Nemški državni zbor je dovolil za pomoč ponesrečencem ob priliki grozne katastrofe v Oppau-u 10 milijonov mark.

— **Razoroževanje Nemčije.** Po poročilu medzavezniske komisije za razorožitev Nemčije je bilo do septembra uničenih 3280 topov. Ostalo je samo še 105 topov, ki se morajo še uničiti. Razstreliti morajo še milijon ton granat, 34 milijonov granat je bilo do sedaj že razstreljenih. 186 metalcev bomb in 2852 strelnih pušk je še nepoškodovanih, 88.586 pa je že uničenih.

— **Nesreča na Donavi.** Dne 25. t. m. se je v bližini Palanke vsled eksplozije parnega kotla potopil parnik »Szt. Istvan« donavske parobrodne družbe. Posestnik transporta, bivši baron Haimburg in devet mornarjev je utonilo. Na parniku se je nahajalo 25 vaponov moke za občino Baden in še mnogo drugih dragocenih življenjskih potrebščin, namenjenih za otroški zavod na Dunaju.

— **Zahteve katoliške duhovščine na Češkem in Moravskem.** Reformni pokret med češkoslovaško duhovščino se še vedno razvija. »Výbor Jednoty duchovenstva českomoravského« v Pragi je izročil škofu dr. Stojanu pred njegovim odhodom v Rim obširen memorandum, v katerem katoliški kler utemeljuje svoje zahteve v vprašanju narodne liturgije, demokratizacije cerkvene uprave, olajšanja duhovniškega celibata, reforme verskega pouka, ustanovitve češkoslov. patrijarhata itd. Škof dr. Stojana je duhovščina prosila, naj bi izposloval pri papežu dispens, da bi se lahko nekateri duhovniki takoj poročili, toda pod pogojem, da ne bodo opravljali nobenih funkcij v cerkvi, t. j. da ne bodo služili maše, spovedovali, pridigali itd., opravljali bi samo službo veroučiteljev. V spomenici se tudi navaja, da se v nekaterih katoliških župnijah na Češkem in Moravskem že opravljajo obredi v narodnem jeziku, ordinarijati pa k temu molče — in casu necessitatis... Z ozirom na kritični položaj v katerem se nahaja katoliška cerkev v češkoslov. republiki, pričakuje duhovščina, da bo rimska kurija sprejela te zahteve.

— **Kako Nemci izpodrivajo Francoze na slovanskem trgu.** Pariški mestni občini je spomladi t. l. stavil nek francoski finančni konzorcij ponudbo, da ji postavi in najmodernejše uredi plinarno in elektrarno. Mestna občina bi bila udeležena s 40 odst., ostali denar pa bi dali francoski finančniki. Med raznimi ugodnimi pogoji je tudi ta, da bi francosko-češka družba poskrbela za kar največjo porabo plina in elektrike ter bi n. pr. brezplačno instalirala elektriko v zasebnih stanovanjih. Predno se je pariška mestna občina odločila za to ponudbo, je dospela ponudba konzorcija, ki ga tvori češkoslovenska bankovna jednota i Commerz in Disconto-Bank v Berlinu, kateri nudi še ugodnejše pogoje. Na ta način skušajo Nemci izpodrinuti Francoze in si ohraniti svoje prvenstvo na slovanskem trgu. Praška mestna občina pa mora izbirati med francosko-češkim in nemško-češkim kapitalom.

— **Burja v Zagrebu.** Iz Zagreba poročajo, da je v ponedeljek zvečer krog 21. ure nastala nenavadna burja, ki je povzročila tudi več škod. Bila je tako silna, da so je v Veliki kavarni vsled pritiska zlomila velika šipa na oknu, vredna 4080 kron. Ljudje so bili razburjeni, ker so se bali huštila nesreč.

— **Moderni tat.** V Chicagu je pred par dnevi neki brezposebni pilot ukradel policijsko letalo, ki se je nahajalo na letališču, ter z njim odletel. Imel pa je smolo. Ko je bil že kakih 1000 metrov visoko, se mu je pokvaril motor, vsled česar se je moral zopet spustiti na zemljo, kjer so ga že pričakovali in primerno sprejeli.

— **Cene in mezde.** Kakor pri nas, tako so tudi na Češkoslovaškem poskočile cene. O tem pišejo praški »N. L.«: Dočim so v prvi polovici leta cene nekoliko padle, so se sedaj nekateri predmeti zopet podražili. To je napotilo nekatere, vedno čuječe strokovne tajnike, da zahtevajo višje mezde za svoje kategorije. Naš list se je takrat, ko so cene padale, izrekel odločno proti temu, da bi se mezde znižale. Logično je tedaj, da moramo biti v tem trenutku proti temu, da bi se plače povišale. Zadnje povišanje plač se je izvršilo v splošnem leta 1920, ravno z ozirom na dviganje cen v letu 1920. Danes so na pr. tekstilije dražje, kakor spomladi, vendar pa so mnogo cenejše kakor lani, kakor je sploh nivo cen še vedno nižji nego je bil v prejšnjem letu. — Tudi pri nas so razmere podobne onim na Češkem.

— **Zgorelo sedem aeroplanov.** Iz Brüssela poročajo, da je vsled požara zgorelo sedem aeroplanov, med njimi dva novejšega tipa »Goliath« Skoda znaša več milijonov.

Mariborske vesti.

Maribor, 30. septembra.

— **Nastop vojaštva in Sokola.** Danes v petek 30. t. m. se zaključila tekmovalno streljanje moštva, častniškega zbora in članov M. S. Z. v Radvanju. Program za jutri 1. t. m.: Prosta tekma celotne mariborske garnizije v višji vojni realki. Začetek ob 6. uri zjutraj. 1. tek na 100 m. 2. Skok v

daljavo. 3. Proste vaje. 4. Dviganje bremen. 5. Metanje ročne granate. — Vstopnina 1 D. Ob pol 21. uri vojaški mirozov z garnizijsko godbo in bakljado po glavnih ulicah.

— **Odbor mariborskega Sokola** je sklenil, da imajo k v nedeljo popoldne v višji vojaški realki vršечemu se javnemu nastopu mariborske garnizije in Sokolstva šolski otroci, ki pridejo pod vodstvom sokolskih vadiateljev ali svojih učiteljev ozir. učiteljic ter dijaki, ki se morajo kot taki legitimirati, brezplačen dostop. — Ravnateljstva sred. šol prosimo, da preskrbijo dijaštvo s potrebnimi legitimacijami, a učitelstvo ostalih šol, da prevzame nadzorstvo šolske mladine. — Pričakujemo, da sole ne bodo zamudile te ugodne prilike ter se bo mladina v velikem številu udeležila te lepe prireditve, ki bo na njo sigurno tudi v vzgojnem smislu uplivala najboljše.

— **Nocoj ob 19. uri** se zažge v Ljudskem vrtu krasni ognjemet prostov. požarne brambe. Isti ima 4 fronte, razne rakete, padajoče ognjemete. Sestavlja ga je član požarne brambe g. Hardinka, dobavila ga je znana pirotehnična tovarna Kuno'vi dediči v Gradcu ter bo prekašal vse dosedanje slične umetne ognje. Ob 18. uri prične koncert popolne železničarske godbe. Vstopnina znaša 1 dinar za osebo. Ognjemet in godba konča ob 20. uri, tako da se lahko še vsakdo udeleži mirozova vojaške godbe ob pol 21. uri.

— **Opozarjamo, cenj. občinstvo** še enkrat na veselico pekrškega izobraževalnega društva, ki se vrši jutri v soboto zvečer ob pol 20. uri v Narodnem domu. Pekre so bile nekoč strupeno nemško gnezdo in so deloma to tudi še danes, za to je narodna prosveta tam še mnogo bolj potrebna kakor kje drugje. Od gmočnega uspeha veselice pa bo mnogo odvisno procvitanje mladega narodnega društva.

— **Najdeno.** Našlo se je zlato zapkonko. Dobi se pri policiji.

— **Nova slovenska trgovina** v Mariboru. Jutri otvori na Grajskem trgu št. 4 (poleg Grajske kleti) svakinja g. Valjaka, Josipina Tomazin, modno trgovino za gospode. Opozarjamo na tozadeven oglas.

— **Jutranji koncert** se vrši v nedeljo v hotelu »Stara pivarna« v Jurčičevi ulici. Opozarjamo na oglas.

— **Tatvina.** Kovaču Ivanu Novačeku je med 26. in 28. t. m. izginil izpred njegove kovačnice v Pristaniški ulici št. 7 prednji del ročnega vozička, vreden 300 kron. Voz je bil star, brez barve, ter v križišču pritrjen z železnim vijakom.

— **Trgovski sotrudniki** v torek, dne 4. oktobra t. l. ob 18. uri se vrši v hotelu »Halbwidi« izvanredni občni zbor Osrednjega društva trg. nastavljenec v Mariboru. Ker bode to zborovanje izredne važnosti, je dolžnost, da se ga udeleži vsak trg. sotrudnik.

— **Menjava posesti.** Mednarodna trgovska - spedijska delniška družba »Orient« je kupila od davčnega nadupr. g. Vidmarja, hišo na Meljski cesti št. 12. G. Vidmar pa je kupil hišo g. Juga na Zrinjskega trgu. Tako je prišlo tudi novoustanovljeno spedijsko podjetje »Orient« do lastnega doma.

— **Zlet jugoslovenskih zadrugarjev** v Maribor. Kakor znano, se vrši v dnevih 29. in 30. septembra v Ljubljani II. jugoslovenski zadrugni kongres, katerega se udeležijo poslanci Glavnega zadrugnega saveza v Beogradu in vseh jugoslovenskih zadrugnih zvez. Dne 1. oktobra poletje zadrugniki na povabilo ljubljanskih zadrugnih zvez na Bled, dne 2. oktobra pa na povabilo Zadrugne zveze celjske v Maribor, da si ogledajo to najsevernejše jugoslovensko mesto in njega okolico. Mariborski zadrugarji se pripravljajo, da svoje drage jugoslovenske goste najlepše sprejmejo. Gostje pridejo ob 10. dop. v Maribor, si ogledajo dopoldne vinarsko in sadjarsko Solo, po obedu v Narodnem domu mesto in bližnjo okolico, zvečer pa je ob 8. uri slavnostni koncert v veliki dvorani Narodnega doma. Primerno bi bilo, da se bližnje zadrugne organizacije po odposlancih tudi tega zleta udeležijo.

— **Velika kavarna.** Danes zvečer koncert prvovrstne salonske godbe prof. Kubiška.

Sport.

— **Ilirija: Celjski Atletiki 1:1.** Minulo nedeljo se je odigrala prvenstvena tekma (zaostala še v spomladi) v času 2 krat 15 minut. Rezultat zopet neodločen. 2. t. m. se končno zopet 2 krat 45 minut borila oba nasprotnika in tokrat v Ljubljani.

— **P.O.L.N.P. pozivlja SK Korotan in SK Svobodo**, da razglasita čas prvenstvene tekme dne 2. t. m.

— **Svoboda 1: Korotan 1.** V nedeljo 2. oktobra si stojita nasproti dva skoro enaka močna in enaka mlada mariborska športna kluba v borbi za prvenstvo. Ker je zadnja nedeljo »Korotan«, ki se odlikuje z dokaj močno obrano proti najmočnejšemu »Mariboru« dobro odrezal in igral z njim neodločeno, je za pričakovati, da postane tekma zanimiva. Prične se točno ob 10. uri dopoldne na igrišču SV Rapid in ne, kakor je bilo prvotno določeno na igrišču SSK »Maribor«. Sodnik gospod Nemec. Pričakuje se obilen poset.

Kultura in umetnost.

— **Iz gledališke pisarne.** Dramatična šola: Ker se vsled obolevosti g. Skrbinska zadnjič ni vršil pouk, se vrši ta nocoj, v petek, dne 30. septembra od 19. do 22. ure (od 7. do 10. ure zv.). Vodstvo.

— **Stoletnica A. Petöfija.** Madžari se pripravljajo na proslavo stoletnice svojega največjega pesnika Aleksandra Petöfija, ki pade na leto 1923. Petöfi je bil Slovak po imenu Petrovič (najbrže iz srbske rodbine, ki se je naselila med Slovaki). Oče in mati sta bila Slovaka. Pesnik Petrovič je l. 1848. kandidiral za madžarski sabor na hrvaškem narodnem programu in bil radi tega preganjan. Danes je največji reprezentant »madžarskega duha«.

Kino.

— **I. mariborski bioskop.** V soboto, nedeljo, ponedeljek in torek se predvaja v I. mar. bioskopu I. epoha »Smrt v Benetkah«, velikanska filmska drama »Moč krvi«. V glavni vlogi Lea Parry in Violetta Napiorska. Film je prvovrstnega izvora, poln napetosti in senzacij. V sredo začne II. epoha »V zanjki Indijca«.

Porotno sodišče.

Maribor, 26. septembra.

Oče umoril svojega otroka.

Dne 26. septembra 1921 je izreкло tukajšnje porotno sodišče smrtno kazen na večalih čez Josipa Zaveca. Ta je imel z Antonijo Pongracičevo v Bližini Ormoža nezakonskega otroka. Ker mu je bilo neprijetno plačevati za otroka, je dne 14. septembra 1921 vzel steklenico kisline, ki jo je prinesel iz Italije in ki jo je rabil za odstranjevanje bradavic, šel na dom nezakonske matere in uporabil ugodno priliko, ko je šla ona sušit plenice, pa je on nesrečnemu otroku vlij to kislino v usta. Zažgal mu je usta in seveda tudi vse sluznice v notranjosti, tako, da je otrok drugi dan umrl. Nečloveški oče se je izgovarjal, da je mislil, da je v tej steklenici zdravilo in je hotel otroka zdraviti, dasi je bil otrok zdrav. Zakaj pa ni dal tega zdravila materi, ali zakaj pa ni tega dal otroku takrat, ko je bila mati poleg njega vedel odgovora.

2. Jakob Henzel, Peter Vrtnjak, Franc in Ivan Prelog so izvršili v Metjakovcih na škodo Franceta Ferluge, bogatega Amerikanca, veliko tatvino. Obsojeni so bili vsi na dve leti težke ječe, Vrtnjak na 1 leto, ker so porotniki njih krivdo sicer potrdili, a smatrali, da vrednost ukradenih stvari ne znaša 10.000 kron in je zato tudi kazen bila odmerjena nižje.

Sokolstvo.

— **Ob progi Čakovec—Maribor** imajo vsi, ki se nameravajo udeležiti nedeljskih vojaških-sokolskih prireditev, zelo ugodno železniško zvezo. S prvim jutranjim vlakom odpotujejo v Maribor in se vrnejo z zadnjim. Tako imajo priložnost videti vse točke nedeljskega programa. Ravno iste ugodnosti se nudi obiskovalcem na progi proti Zidanemu mostu.

o Sokoli iz mariborske okolice bodo nedeljo v kolikor le mogoče visokem številu obiskali veliko mariborsko vojaško-sokolsko prireditev. Z armado vežejo Sokolstvo prave bratske vezi. Skupen nastop Sokolstva in vojaštva bo nudil izjemno sliko. Oni, ki so se udeležili župnega zleta v Središču, se niso pozabili na krasen prizor, ko so Sokoli in vojaštvo vprizorili proste vaje. Nastop zanimala vsakega telovadca, navdušil pa bo tudi netelovadce in vse, ki čutijo domoljubno. Sokole, Sokolice, kakor tudi druge prijatelje naše ideje vabimo, naj agitirajo med okoliškim prebivalstvom za obilno udeležbo. Dobro je, če pridejo že v nedeljo predpoldne v Maribor, zakaj ob 10. uri se vrši na trgu svobode veliki paradni nastop mariborske garnizije in Sokolstva ter defiliranje pred realko. Sem naj pridejo vsi oni, ki vsled nepopolnosti in hujškanja omalovažujejo našo armado. Spoznali bodo, da je naša vojska krepka in polna zdravega ljudskega duha.

Gospodarstvo.

g Novo podjetje v Mariboru. Industrializacija naše države dnevno napreduje. Kakšnega pomena je to za nas, uvidimo, ako pomislimo, da postajamo na ta način vedno bolj samostalni in neodvisni od inozemstva. S tem se bo zboljšala pa tudi naša, v zadnjem času zelo oslabiljena valuta. Glavno, kar smo dosedaj uvažali iz inozemstva, je bilo blago za obleke. To blago homo odslej dobivali doma. Naravna posledica tega bo, da se bo blago, čigar cene so bile do sedaj neprimerno visoke, zelo pocenilo, ker ne bo treba plačevati visoke izvozne in uvozne carice. Beograjski »Jugoslovanski Lloyd d. d.« je kupil bivši »Križev dvor« ter ga preuredil v tovarno za konfekcijo ter moške obleke. Tovarna je opremljena z najmodernejšimi stroji, z električnim pogonom. Stotine delavcev bodo pri tem novem podjetju naše kruha in pričakovati je, da bo procvit tega podjetja privabil v naše mesto še druge. Že na ljubljanskem velesejmu se je pokazalo, kako potrebna in koristna je domača industrija, kar dokazujejo obilna naročila, katera je to podjetje že prejelo iz vseh krajev naše države. Razen z oblekami za gospode in dečke, se bo bavilo podjetje tudi s razpečevanjem ženskega blaga. Pozdravljamo to novo podjetje z upanjem, da bo znatno pripomoglo k olajšanju draginje.

g O novih državnih taksah za tovarne liste. V smislu začasnega zakona o državnih trošarinah, taksah in pristojbinah, z dne 27. julija 1921, se pobira izza dne 1. septembra t. l. za vsak tovarni list, s katerimi odpravljajo privatne osebe blago po železnici, državna taksa v kolikor za 1 dinar. Toraj se prejšnji taks 0,30, odnosno 1,20 dinarjev, izza gorenjega dne (1. septembra t. l.) dopolnjujeta, odnosno znižujeta. Ista se pobira tudi za tovarne liste pošiljk, ki tranzitirajo ozemlje kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, in za vloške tovarnih listov. Tovarni listi nove emisije, na katerih je kolek vtisnjen in ne prilepljen, se prično uporabljati dne 1. oktobra t. l., kar je uprava državnih monopolov tudi že objavila. (Uradni list št. 142, dne 22. septembra 1921).

g Dobava 10.000 kg svinjske masti. Komanda dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 10. oktobra t. l. pri intendanturi dravske divizijske oblasti v Ljubljani pismena ožertalna licitacija za nakup 10.000 kg svinjske masti. Oglas s podrobnejšimi podatki je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Dopolnitev trgovske zbornice za Slovenijo.

Po preobratu se je okoliš trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani znatno razširil. Vsled tega je bilo nujno potrebno povečati število članov zbornice od 24 na 48. Dopolnitev se je imela izvršiti na ta način, da je stopilo na mesta novih članov 24 zaupnikov iz pridruženega ozemlja, na mesta odstopivših prejšnjih zborničnih članov pa so imeli stopiti oni, ki so dobili pri zadnjih volitvah v zbornico za odstopivšimi največ glasov. Redne volitve so bile do sedaj nemogoče in vsled tega se je zadeva vedno zavlačevala. Končno je minister za trgovino dr. Mehmed Spaho z odlokom z dne 31. av-

gusta t. l. na predlog pokrajinske uprave za Slovenijo in oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani imenoval do bodočih volitev, za dopolnilne člane zbornice sledeče gospode:

Kot zastopnike industrije: Jakob Zadravec, podpredsednik Zveze južnoštajerskih obrtnih združenj, posestnik valičnega mlina v Središču; Ivan Rebek, predsednik slovenskega obrtnega društva v Celju in Zveze južnoštajerskih obrtnih združenj, tovarnar v Celju; Peter Majdič, lastnik valičnega mlina v Celju; Niko Poganič, tovarnar iz Ruš. Janko Tavčar, industrialec iz Maribora; Josip Smertnik, ravnatelj iz Laškega pri Celju; Fr. Čuček, industrialec, predsednik »gremija trgovcev v Ptuj«; Ivan Močnik, industrialec iz Loke pri Mozirju; Dragotin Hribar, industrialec in podpredsednik Zveze industrijev v Ljubljani; Franc Bonač, predsednik glavnega odbora velesejma in industrialec v Ljubljani; Anton Rojina, industrialec v Ljubljani in Ivan Jelačin ml., industrialec in predsednik Zveze trgovskih gremijev in združenj v Ljubljani.

V trgovsko sekcijo so imenovani sledeči člani: Vilko Weixl, trgovec in predsednik gremija v Mariboru; Drago Kobi, lesni trgovec in podjetnik v Mariboru; Rudolf Sternecki, trgovec in predsednik gremija trgovcev v Celju; Konrad Elsbacher, trgovec v Laškem; Lovro Petovar, vinotičec v Ivanjovcih; Fran Lipelj, trgovec in bivši predsednik trgovske zadruge v Brežicah; Fran Korošec, trgovec v Gornji Radgoni; Ludvik Brumen, trgovec in predsednik gremija trgovcev za Prekmurje v Murski Soboti in Ivan Kostevc, trgovec in predsednik gremija trgovcev v Ljubljani.

Končno so imenovani kot zastopniki obrtniškega stanu:

Dragotin Korošec, zidar, mojster iz Braslovca; Fran Vehovar, mizar, mojster iz Celja; Dragotin Stupan, stavbenik v Slov. Bistrici; Ivan Lančič, kleparski mojster v Gornji Radgoni; Andrej Kralj, sedlarski mojster v Brežicah; Janko Horvat, plesarski mojster v Ljubljani; Ivan Breznik, petarski mojster v Mežici in Ivan Oniolec, plesarski mojster v Ptuj.

Novo imenovani člani so večinoma predstavitelji stanovskih organizacij, gremijev in združenj ter izkušeni praktiki. Izpolnitev obrtne in trgovske zbornice je zlasti sedaj ob času revizije začasnih zakonov in naredb, izenačenja zakonov, konsolidacije gospodarskih odnošajev in obnove gospodarskega dela največjega pomena. Ne dvomimo, da bo trgovski in obrtni zbornici sedaj na novo vživela ter pripomogla k pravilni rešitvi socialno-politične zakonodaje, izenačenja obrtne zakonodaje, popolni obnovitvi prometnih razmer in saraciji carinske uprave. Radi tega pa se mora bodoče delo zbornice osredotočiti na bistvena gospodarska vprašanja, a nikakor ne absorbirati v malih postranskih, krajevnih zadevah.

Ernest Eekstein: 25

Afrodita.

Roman. Prev. Rušan.

(Dalje.)

Ko je stalo solnce najvišje, je stopil Melanip med dva srednja sjebra pri glavnih vratih ter razglasil, da so nesmrtni boginji doprinešene žrtve ter vse molitve in obredi, ki jih predpisuje stari milečanski običaji, srečno dovršene ter da prihajajo žrtvovalke iz svetišča.

Poklonil se je ter stopil na stran. Za njim so se pojavile tri devojke v sijajnih opravih, roke gole do ramen. Nežen veter se je igral s cvetjem v vencih, ktere so imele ovite nad čelom. Z levo roko so zakrivala s haljo košaro z golobi, ki so jih imele spustiti.

Ko je ljudstvo zagledalo te krasne, ljubke deklice, — žive podobe boginje ljubezni, — je začelo navdušeno klicati. Obe Kipidini družici sta zardeli, Kipida pa je ostala hladnokrvna, kakor da se ji ti klici, ki so veljali v prvi vrsti njej, sploh ne tičejo. Resno in nepremično je čakala na znamenje prorokovalcev, ki so se razpostavili ob vogalih spodnje zgradbe, da prorokujejo po vzletu golobov.

Dali so znamenje. Množica je trenutoma utihnila in zavladala je smrtna tišina. Deklice so dvignile odprte košarice z obema rokama proti nebu ter molile na glas:

»Afroditini ljubljenci, vrnite se v nebe-

sa, iz katerih je prišla boginja!«

Sedaj so se oglašili čarobno mihi glasovi godbe: skoraj istočasno so vzleteli iz košarice vsi golobi. Par trenutkov so iritotali nad glavami zbrane množice, potem pa so krenili proti zapadu, kjer je ležalo morje. Nenadoma je priletela neka ptica-ujeda, ki se je doslej videla na modrem nebu kot črna pika, zgrabila s kremplji prvega goloba, obkrožila ž njim parkrat svetišče ter nato odletela proti jugu.

Preplašeni in zlostni glasovi so se zaslišali izmed množice. Množica se je razgrnila in Melanip je odpeljal devojki na agero, kjer so jih pričakovali svojci. Tu je bil tudi arhont Haridim s svojim spremstvom. Zapustil je svoj službeni in častni sedež ter se podal sem, da je iz bližine lahko gledal Kipido, svoj najdražji zaklad in ponos svojega srca.

S čudnim nasmehljajem je pričakoval svojo hčer.

»To je bil tvoj golob,« je rekel otožno.

Ni se dalo presoditi, so te besede označevale jezo ali žalost, ali je Haridim hotel vzeti celo stvar malomarno, kakor človek, ki ne mara za predsodke. Haridim res ni bogve kako veroval v ta znamenja, toda vedel je, da narod trdno veruje. Mislil, da bo narod njegovo Kipido smatral za oznanjevalko nesreče, kajter bo bodo vedeževalci prorokovali po poltu golobov, ga je neprijetno dirnila. Trudil se je, da ostane ravnodušen.

»Moj golob?« je odgovorila Kipida. »Jaz sem bila tu kot zastopnica mesta. Če je boginja razžaljena, potem je temu kriv Milet in presviti arhont!«

Med tem je stopil najstarejši izmed vedeževalcev med stebre pred vhodom. Njegov tovariš je ostal na strani pri Melanipu, ki je imel na glavi svečanostno tiaro.

»Milečani!« je nagovaril prorok zbrano množico. »Bodočnost prihodnjega leta ne leži pred nami tako jasna in vedra, kakor prejšnja leta. Kar ste ravnokar doživeli in videli, pomeni težke boje in mnogo jeze in sovraštva. To nesrečo pa mo-

remo odvrniti le tedaj, če bo vsak vstajal na mestu, ki so mu ga določili bogovi. Če bo vsak izvrševal svojo dolžnost, če se boste še pazljivše varovali greha, mržnje in nasilja, če ne boste pohodili in prelomili danih besed, obljub in zakletv, potem bodo bogovi odvrnili nesrečo, ki nam preti. Nobeno pregrešno delo se naj ne izvrši na ozemlju mesta Mileta!«

»Afrodita nam naj nakloni svojo milost!« je zaorilo iz tisoč grl.

»In tako ima ta navidezna nesreča tudi svojo dobro stran,« je rekel Haridim svoji hčerki. »Ponovno ohranjenje in napeljevanje h kreposti, ne predrago plačano z navideznim vznemirjenjem in strahom. Pojdimo, Kipida! Gnječa postaja vedno večja; moji ljudje naju le še s težavno branijo pred pritiskajočimi lakotnimi rameni.«

In zares je množica drvela od vse strani. Vsi so začudeni in vprašajoče pogledovali mlado devojko, ki se je vznemirjena obračala v stran. Iz množice so se slišali za arhonta nerazumljivi klici, ki jih je Kipida tem bolj razumela, ker so jo spominjali na dogodek z Arhontem v svetišču. Z neverjetno naglico se je raznesla med narodom vest o drznem činu kiparja iz Melase; v splošnem razburjenju so se že pripovedovale podrobnosti o namerah hčerke presvitlega arhonta; predno je še arhont tudi samo v samih slutil, kaj se je zgodilo, je vedelo o tem že vse mesto.

VI.

Pol ure pozneje je sedel arhont v veliki dvorani svojega dvorca ter čakal na svojo hčer, ki se je hotela prejši preobleči ter obedovati, a potem pripovedovati očetu, kako so se ji dopadle ceremonije in kaj se je zgodilo v svetišču. Haridim je bil očitno nerazpoložen. Pred vrati na hodniku so sužnji med seboj tajinstveno šepetali ter se vpraševali: »Kaj poreče arhont, ko zve za drznost mladega kiparja?«

(Dolje prihodnjik.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Proda se lepo posestvo. hiša z gospodarskim poslopjem njeve in gozdi. Pobrežje cesta na Brezje št. 74. 1537

Majhno posestvo, pol ure od Maribora, se takoj proda. Cena 150.000 K. Kubec, Krčevina 57. 1539

200 K nagrade, kdor preiskrbi lepo mebirano sobo. Ponudbe — pod »A. T.« na Oglasi zavod J. Sušnik, Slovenska ulica 15. 1544

Oprava za jedilno sobo, skoraj nova, se proda. Naslov v upravnistvu. 1544

Dva konja

različno vozove in oprema se po ceni proda. Hlev in shrambe za vozove se lahko prevzame v najem. Naslov pove Oglasi zavod J. Sušnik, Slovenska ul. 15. 1542

Učenec

popolnoma vešč slovenskega in nemškega jezika v pisavi in besedi, ki je obiskoval meščansko ali nižje razrede kake srednje šole, se takoj sprejme v Mariborski tiskarni d. d., Jurčičeva ulica.

Kupujemo

staro medenino in kovine. Ponudbe na 1516 4 4 K. & R. Ježek, Maribor Aleksandrova cesta št. 51.

Notranji koncerti

Godba Perz jun. koncertira v nedeljo dopoldne v obširnih prostorih hotela HALBWIDL. Gitozvo pivo, dobro vino, novi kamniti muškat, stari jarenski biseri. 1545

Naznanilo.

Podpisana vlijudno naznanjam, da otvorim dne 1. oktobra t. l. novo

modno trgovino za gospode v Mariboru, Grajski trg št. 4 tik »Grajske kletk.«

Priporočam svojo veliko zalogo najboljšega perila, ovratnike, kravate in vse druge potrebščine za gospode. — Konkurenčne cene. Postrežba solidna in točna. Z odličnim spoštovanjem

Josipina Tomazin.

Razprodaja!

V nekdanji modni trgovini Ferner, Gosposka ulica 24

se prodajajo različne obleke za gospode in dame, površniki, ženske garniture kožuhov, velour-klobuki, trgovinska oprema. 1543 2-1

Vse po jako znižanih cenah.